آشنایی با مخرب ترین شیوه های تشویق کودکان و دانش آموزان

نه «کم هوش» بهش بگید نه «باهوش»!

رضا زیبایی | روان شناس

تربیت فرزند

مهم ترین عامل در فرایند یادگیری آموزشگاهی و دیگر انواع آن، «میل و رغبت درونی» فرد یاد گیرنده است که از آن به عنوان «انگیزه» یاد می کنیم. بی میلی به یادگیری بین کودکان، دانش آموزان و دانشجویان در سال های اخیر یکی از معضلات جامعه آموزشی و دانشگاهی بسیاری از کشورهاست و کشور ما هم از این مقوله مستثنا نیست. حالا سوال این جاست که علت چیست و موثرترین روش های ایجاد انگیزه برای یادگیری در کودکان و دانش آموزان کدام اند؟ بعضی روش های تشویق هم کاملا تاثیر مخربی در مسیر یادگیری کودک دارد که در ادامه به آن اشاره خواهد شد.

بررسی سازوکار اثر تشویق بر کارایی

همان طور که گفته شد، چنین مسئله ای کم و بیش در کشورهای دیگر نیز وجود دارد و دانشمندان را به پی جویی علل آن وا داشته است. تحقیقی که در این مطلب به آن اشاره خواهد شد، یک نمونه از این تلاش هاست که به متغیر تشویق و نحوه اثر گذاری آن بر انگیزه و روند یادگیری پرداخته و از معتبرترین پژوهش های این حوزه است. در سال ۱۹۹۸ دانشگاه استنفورد مقاله ای منتشر کرد که در آن دو محقق به نام های Mueller و Dweck به بررسی سازو کار اثر تشویق بر کارایی دانش آموزان پرداخته بودند. نتایج این تحقیق، نگرش به شیوه انگیزش را نه تنها در حوزه دانش آموزان و درس و مدرسه بلکه حتی در حوزه آموزش و یادگیری سازمانی نیز تغییر داد.

۳ شیوه متفاوت تشویق

در این تحقیق کودکان و دانش آموزان به سه گروه مختلف تقسیم و در هر گروه، زمانی که دانش آموزان در حل یک مسئله موفق می شدند به شیوه متفاوتی مورد تشویق قرار می گرفتند. شیوه اول، این بود که به آن ها می گفتند: «آفرین. تو خیلی تیزهوش هستی». در روش دوم زمانی که مسئله حل می شد، می گفتند: «آفرین. مسئله را خوب حل کردی» و زمانی که مسئله نادرست حل می شد، می گفتند: «نه! مسئله را اشتباه حل کردی». در سومین روش به عنوان تشویق گفته می شد: «آفرین. تو تلاش خودت را کردی.» این آزمایش بارها و در شرایط مختلف تکرار شد و نتیجه بسیار جالب بود.

بهترین نوع تشویق کودک و دانش آموز

کسانی که به عنوان تشویق از استعداد و تیز هوشی آن ها تعریف می شد، به تدریج توانمندی حل مسئله آن ها کاهش یافت. در گروه دوم نیز در صورتی که در حل یک مسئله با شکست مواجه می شدند، توانایی آن ها در حل مسائل بعدی نیز تحت الشعاع قرار می گرفت اما بهترین نتیجه زمانی حاصل شد که همواره در تشویق از میزان تلاش دانش آموز یا کودک صحبت می شد.

آثار منفی تعریف از هوش کودکان

«مولر» که یکی از اصلی ترین محققان این پژوهش بود، درباره دلیل تاثیر منفی تعریف از هوش روی کارایی و عملکرد کودکان و دانش آموزان می نویسد: «ما هرگز همیشه برنده نیستیم. همیشه مشکلاتی وجود دارند که حل نمی شوند و نبردهایی هستند که در آن ها شکست می خوریم. آن فردی که احساس کند موفقیت هایش ناشی از هوش بالاست، پس از هر بار شکست، اعتماد به نفس و باور خود را کمی از دست خواهد داد. در مقابل فردی که احساس می کند موفقیت هایش ناشی از تلاش است، هر موفقیتی به او انرژی بیشتر می دهد و هر شکستی به او یادآوری می کند که باید تلاش خود را افزایش دهد.»

مهم ترین سرمایه ای که والدین باید به کودک شان بدهند

با توجه به توضیحات مطرح شده و نتایج این پژوهش باید دانست والدینی که پس از موفقیت کودک با ذوق به او یادآوری می کنند ما فهمیدیم که تو از موفقیت خود حس خوبی داری و از تلاشی که انجام دادی نتیجه گرفتی، کودک را در مسیر درست هدایت کرده اند. در واقع والدین با این کار انگیزه درونی کودک را تقویت می کنند و زمینه مسئولیت پذیری و عامل بودن در زندگی را که مهم ترین سرمایه برای رشد و پیشرفت اوست، در اختیارش قرار می دهند.

اصولی ترین شیوه برخورد با شکست کودک

در هنگام شکست نیز ابتدا نیاز است با او همدلی کنید و سپس امیدوار کردن او از طریق یادآوری این موضوع که «تو فرصت خواهی داشت با تلاش بیشتر به نتیجه لازم برسی»، ضروری و کاربردی به نظر می رسد. همچنین تاکید روی این نکته که تلاش او و انجام وظیفه اش برای شما مهم است، بسیار گره گشا خواهد بود.

تفاوت قائل شدن بین رفتار و شخصیت کودک

نکته دیگری که در این تحقیق به طور غیر مستقیم بدان اشاره شده و باید مورد توجه قرار بگیرد، تفکیک رفتار فرد از خصوصیات شخصیتی و به عبارتی هوشی وی است. وقتی منشأ درستی و نادرستی را رفتار بر می گزینیم، در واقع فرصت تلاش و تغییر مجدد را به فرد داده ایم چرا که رفتار می تواند تغییر کند ولی وقتی منشأ را خصوصیات ذاتی و به نوعی غیر قابل تغییر بر می گزینیم، این امکان را از وی سلب کرده ایم که بی شک موجب کاهش تلاش و انگیزه فرد برای ادامه مسیر می شود. خلاصه این که در فرایند آموزش و به ویژه پرورش باید رفتار فرد نقد و تحلیل شود نه شخصیت یا خصوصیات ذاتی وی. این تحقیق نشان می دهد که انگیزه فرزندان ما در انجام امور، رابطه مستقیم با مهارت ما در شناخت فرایند یادگیری دارد. پرهیز از برچسب های تنبل، کم هوش یا حتی باهوش، قیاس های آسیب زا، فشار مخرب برای درس خواندن و مواردی از این قبیل و از سویی اتخاذ روش های علمی و هوشمندانه در ارتقای پیشرفت تحصیلی عزیزان مان می تواند امروز و فردای بهتری برای آن ها و جامعه مان به ارمغان بیاورد.

چهارشنبه‌ها

دکوراسیون داخلی

اصولی‌ترین روش نظافت شیشه‌ها

راحله عجم اکرامی | طراح و ایده پرداز در زمینه دکوراسیون داخلی

خانه تکانی

تنها یک ماه تا شروع سال جدید مانده و کم کم خانواده ها خودشان را برای خانه تکانی آماده می کنند. علاوه بر اختصاص یک ستون ثابت برای روزهای چهارشنبه، در این چهار هفته پایانی سال با محوریت ترفندهایی برای خانه تکانی اصولی تر، چند مطلب مفصل تر هم در این باره کار می کنیم تا در این مسیر به شما کمک کنیم. قبل از هر چیز، یادتان نرود که خانه تکانی شب عید شاید یکی از کارهای سختی باشد که باید در روزهای پایانی سال به انجام برسد اما حال خوشی که بعد از یک نظافت اساسی از آن شما می شود، غیر قابل وصف است. مطلب این هفته درباره شیوه های نظافت شیشه هاست.

از کاغذ روزنامه کمک بگیرید: اولین روشی که از قدیم مورد استفاده قرار گرفته است، استفاده از کاغذ روزنامه به جای پارچه برای تمیزکاری شیشه است. شما می توانید با استفاده از کاغذ روزنامه و شیشه پاک کن کار نظافت شیشه ها را در کمترین زمان ممکن به انجام برسانید.

محلول خانگی به جای شیشه پاک کن: مورد دیگر که برای نظافت شیشه ها به شما توصیه می شود و بسیار کاربردی است یک محلول خانگی به جای استفاده از شیشه پاک کن است. شما می توانید از نسبت هم اندازه آب و سرکه برای برق انداختن شیشه های خود کمک بگیرید. سرکه سفید انتخاب بهتری به نسبت سرکه قرمز است. محلول مایع ظرف شویی پاک کننده دیگری است که برای برق انداختن شیشه های ساختمان شما توصیه می شود. برای ساخت این محلول خانگی مقدار کمی مایع ظرف شویی را با آب ترکیب کنید و داخل یک اسپری بریزید. سپس با اسپری کردن روی سطوح کثیف و بر طرف کردن گرد و غبار می توانید با ظرف دیگری که داخل آن آب است، به نظافت شیشه ها بپردازید. این مهم را به خاطر داشته باشید که به خوبی آب اضافه پاک شود تا در پایان لکه ای روی شیشه ها باقی نماند.

از دستمال بدون پرز استفاده کنید: انتخاب دستمال مناسب، مهم تر از محلول مناسب برای تمیز کردن شیشه هاست. برای تمیز کردن شیشه ها از یک دستمال نم دار بدون پرز استفاده کنید و کار تمیز کاری شیشه را به انجام برسانید. تنها در این صورت است که شیشه های تان به براق ترین حالت ممکن خواهد رسید.

ارتباط های کلامی غلط و جایگزین صحیح آن (یک شنبه ها - چهارشنبه ها)

خانمم از من بزرگ تر و زیادی به من بی اعتماد است

جوانی هستم ۲۴ ساله. چند وقتی است با خانمی ازدواج کرده ام که یک سال از من بزرگ تر است و یک بچه دارد. او را دوست دارم ولی زیادی به من بی اعتماد است. سر هر موضوع کوچکی دعوا درست می کند. کمک ام کنید. چطوری می توانم اعتماد همسرم را به دست بیاورم؟

حسین محرابی | دانشجوی دکترای روان شناسی

مشاوره زوجین

ضمن تشکر از این که پیگیر حل مشکلات زندگی خود در صفحه خانواده و مشاوره هستید، مواردی را خدمت تان عرض می کنم.

نگرانی خانم تان را بشناسید

هر چند که اطلاعات زیادی از قبیل نحوه آشنایی، مدت ارتباط شما قبل از ازدواج، دیدگاه های خانواده های تان درباره این وصلت، مدت زمان گذشته از شروع ازدواج تان و... را در اختیار ما قرار نداده اید ولی خدمت تان عرض کنم که به طور معمول، زمانی که سن خانمی بیشتر از شوهرش باشد، معمولا این نگرانی در ذهن خانم ایجاد می شود که ممکن است بعد از مدتی شوهرش دلسرد شود و هوس داشتن همسری کم سن و سال تر را بکند یا این که حرف های اطرافیان روی وی تاثیر منفی داشته باشد. بنابراین گذشته شما و نحوه آشنایی و ازدواج شما نیز در ایجاد و تشدید این مسئله می تواند نقش داشته باشد. در قدم اول باید این نگرانی خانم تان را بشناسید.

شائبه ایجاد نکنید

با شرایطی که مطرح کردید، باید سعی کنید با رفتارهایتان زمینه تشدید این بدگمانی و سوءظن را فراهم نکنید و در مقابل از رفتارهایی مثل رمز گذاشتن روی گوشی، استفاده زیاد از تلفن همراه به خصوص نزد خودش، دیر رفتن به منزل، تماس های مشکوک و... پرهیز کنید.

عملکردتان باید اعتمادساز باشد

احساس امنیت و اطمینان را برای همسرتان ایجاد کنید. بیشترین میزان نگرانی همسرتان که باعث ایجاد درگیری بین شما می شود، این است که می ترسد روزی شما او را رها کنید و به فکر داشتن همسری زیباتر و کم سن تر بیفتید. بنابراین شما باید با رفتارتان به وی اطمینان بدهید که این اتفاق نخواهد افتاد. این که گفتم با رفتارتان خود را اثبات کنید، برای این است که اگر فقط با زبان این موضوع را بیان کنید خیلی تاثیر گذار نیست. ضمن این که ابراز محبت کلامی باید داشته باشید، عملکرد شما نیز باید به اندازه ای شفاف و اعتمادساز باشد که همسرتان به تدریج قبول کند هیچ گاه او را تنها نمی گذارید.

در هنگام مشاجرات، منطقی رفتار کنید

در پاسخ به رفتارهای همسرتان بهتر است به دنبال تلافی کردن یا تحقیر وی نباشید بلکه سعی کنید او را آرام کنید و بعد، ابهامات ایجاد شده در ذهن اش را برطرف کنید به نحوی که برای یک موضوع چند بار مشاجره نداشته باشید و با یک بار گفت و گو به نتیجه برسید. در پایان هم توصیه می کنم مراجعه حضوری به مشاور داشته باشید.

در خواست کارشناسان امور تربیتی آلمان از قانون گذاران

استفاده بچه های زیر ۱۴ سال از گوشی های هوشمند را ممنوع کنید

سوژه روز

آموزگاران مدارس آلمان هشدار می دهند که بچه ها روی گوشی های هوشمند خود عکس و ویدئوهای غیر اخلاقی دریافت می کنند و نباید بی توجه از کنار این مطلب گذشت چرا که آثار چنین اتفاق هایی، سال ها بعد مشخص خواهد شد. به نظر برخی کارشناسان امور تربیتی آلمان، استفاده از گوشی های هوشمند باید برای بچه های زیر ۱۴ سال قدغن شود. به گزارش «دویچه وله فارسی»، کارشناسان امور تربیتی در آلمان هشدار می دهند که حتی دانش آموزان دبستانی روی تلفن همراه خود عکس و ویدئوی غیر اخلاقی و ۱۸+ دریافت می کنند که آثار و آسیب های فراوانی روی جسم و ذهن این کودکان به جا می گذارد.

اظهارات کارشناس رسمی در امور سوءاستفاده اینترنتی

«یولیا فون وایلر»، کارشناس رسمی در امور سوءاستفاده اینترنتی در جدیدترین اظهاراتش به خبرنگاران گفته است که دانش آموزان کم سن و سال در مدارس با تلفن های هوشمند عکس های غیر اخلاقی رد و بدل می کنند و آمار چنین رفتارهایی رو به افزایش است. او می گوید، شاهد بوده است که حتی بچه های ۹ تا ۱۱ ساله برای همدیگر عکس ها و فیلم های این چنینی می فرستند. این کارشناس مقابله با سوءاستفاده از حقوق کودکان در اینترنت، اعتقاد دارد که قانون باید دسترسی کودکان زیر ۱۴ سال به تلفن همراه را هر چه زودتر ممنوع کند. او ادامه می دهد: «همان طور که قانون از دسترسی کودکان به مشروبات الکلی و مواد مخدر جلوگیری می کند، باید آن ها را به موجب قانون از آسیب های گوشی هوشمند حفظ کنیم.»

پلیس آلمان هم موافق است

کارشناسان پلیس آلمان نیز نگرانی خانم «فون وایلر» را تایید می کنند. «یودیت دوبروف» از اداره جنایی برلین به رسانه های جمعی گفته است: «در سال های اخیر عده بی شماری از این قضیه شکایت کرده اند.» او می گوید که به طور متوسط هر دو هفته یک بار در جریان موردی از دریافت محتواهای غیر اخلاقی روی گوشی کودکان قرار می گیرد. خانم «دوبروف» می گوید: «از وقتی که هر کودکی یک گوشی هوشمند به دست گرفته، چنین مواردی فراوان پیش می آید و سن افراد هم به طور مداوم کمتر می شود.»

نظر یک مقام دولتی آلمان در این باره

درباره احتمال ممنوع شدن استفاده از گوشی برای بچه های زیر ۱۴ سال، یک مقام دولتی می گوید: «منع قانونی استفاده کودکان از تلفن همراه احتمالا یک راه حل سریع و آسان است.» اما به گفته او منع قانونی نمی تواند مشکل بزرگ دسترسی نامحدود کودکان به اینترنت را برطرف کند. با این حال، کشمکش در این باره در آلمان بالا گرفته است و باید ببینیم چه سرانجامی خواهد داشت.